

باسمه تعالی

آیین نامه سرمایه‌گذاری مردمی و اشتغال نیروی انسانی (آسمان)

فصل اول: اهداف و راهبردهای اصلی

ماده ۱- اهداف

الف) اهداف اصلی

- توسعه اشتغال پایدار
- توان افزایشی مردم در سطح شهرستان از ابعاد اجتماعی و اقتصادی
- افزایش سطح درآمد مردم شهرستان بویژه روستائیان
- افزایش سطح خود اتکایی مردم (جامعه هدف)
- افزایش مشارکت و مسئولیت‌پذیری مردم در توسعه محل سکونت

ب) هدف غایی

- توسعه همه جانبه و پایدار مناطق هدف

ماده ۲- راهبردهای اصلی

- تمرکز بر توانمندسازی اقتصادی-اجتماعی
- بهره‌گیری از رویکرد مشارکتی و جلب مشارکت و مسئولیت‌پذیری جامعه محلی
- تمرکز بر مزیت‌های نسبی شهرستان (با قابلیت بهره‌مندی اکثریت)
- توسعه کارآفرینی اجتماعی
- کمک به چرخه ملای در مناطق هدف (روستاها) فارغ از میزان سودآوری

- بهره‌گیری از رویکرد شبکه‌کنشگران و پایدار سازی کسب و کارها و فرایندهای توسعه

- ایجاد ارتباط پویا میان تمامی سطوح اعم از گروهها، مناطق هدف (روستاها)، شهرستانها و استانهای هدف

ماده ۳- تعاریف

چارچوب معیشت پایدار: معرف عوامل اثرگذار بر معیشت مردم و روابط میان آن عوامل است. این رویکرد مردم محور از پنج مؤلفه اصلی سرمایه‌ای تحت عناوین سرمایه انسانی، اجتماعی، طبیعی، فیزیکی و ملای تشکیل می‌شود و اگر تمامی این منابع سرمایه‌ای، تجمیع و در ارتباطی حساب شده، یکپارچه شوند؛ این مدل دارایی محور، مبنایی برای تحقق توسعه پایدار قرار می‌گیرد.

کسب و کار روستایی: این نوع کسب و کار که با مقوله کارآفرینی روستایی ارتباطی تنگاتنگ دارد، تقریباً از قواعد عمومی کسب و کار تبعیت می‌نماید و مبین بکارگیری نوآورانه منابع و امکانات روستا در راستای شکار فرصت‌های کسب و کار می‌باشد. کسب و کار روستایی، امکانی برای بهبود کیفیت زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی و نیز ابزاری برای تثبیت اقتصاد و ایجاد محیطی توسعه یافته تلقی می‌گردد.

گروه توسعه محلی: گروههایی خودیار و حمایتی مشتمل بر ۱۵ تا ۲۰ زن یا مرد که با هدف ساختن اقتصاد و ایجاد آرامش و رفاه فردی و همچنین محلی تشکیل می‌شوند و محور توسعه نظام‌مند و همه جانبه جامعه محلی به شمار می‌آیند. این گروهها به صورت داوطلبانه تشکیل می‌شوند تا بتوانند از ابزارهای ضروری برای پس‌انداز و پشتیبانی ملای از یکدیگر، حمایت‌های اجتماعی و نیز مشارکت در ارتقای سطح رفاه محل زندگی خود، استفاده نمایند.

صندوق «پشتیبان کسب و کار» گروه: صندوقی است که توسط هر گروه توسعه (روستایی) در بانک، تشکیل می‌شود و ضمن نگهداشت پس‌انداز اعضاء متناسب با قواعد گروه و اعطای وام قرض‌لاحسنه از منابع آن به اعضاء، ابزاری برای آموزش پس‌انداز به اعضاء، آشنایی آنان با نظام بانکی، پذیرش ریسک و مسئولیت در قبلا تصمیمات ملای نیز می‌باشد.

مشاور: شخصی حقوقی و یا حقیقی است که مسئولیت اجرای طرح آسمان را در یک منطقه و یا مناطق هدف تعیین شده، در چارچوب شرح خدمات قرارداد مورد توافق و در انطباق با این آیین نامه برعهده می‌گیرد. مشاور در یک فرایند رقابتی و پس از کسب اطمینان از دانش و توانمندیهای لازم برای انجام مسئولیتها انتخاب می‌شود.

تسهیلگر: فردی است با دانش و توانایی انجام فعالیتهای اجتماعی و مشارکتی و نیز راهبری ایجاد و یا توسعه کسب و کارها. تسهیلگر، در کنار گروه، به ایجاد و تکامل گروه کمک کرده و زمینه انجام فعالیتهای اقتصادی و همچنین اقدامات مشارکتی جامعه محور را برای اعضای گروه فراهم می‌آورد. تسهیلگر باید مورد اعتماد اعضای گروه باشد و بتواند به توانمندسازی آنان در تصمیمگیری، درک ارکان توسعه پایدار، یادگیری مهارتهای فنی و نیز مهارتهای رفتاری کمک نماید. همچنین تسهیلگر، مسئولیت تأیید طرحهای کسب و کاری اعضای گروه را از جانب بنیاد برکت برعهده دارد و موظف است اعضاء را در طی مسیر ایجاد و یا توسعه کسب و کار همراهی و پشتیبانی فنی نماید. تسهیلگران با مدیریت مشاوران، به ایفای نقش و انجام وظایف پیش‌بینی شده، می‌پردازند.

فصل دوم- جامعه هدف و دامنه زمانی و مکانی

ماده ۴- جامعه هدف

الف- جامعه هدف مستقیم: حداکثر یک چهارم خانوار هر شهرستان (با موضوع ایجاد شغل جدید و افزایش درآمد شاغلین فعلی) به عنوان عاملان توسعه با تأکید بر مناطق روستایی به طوریکه حداقل ۲۰ درصد روستاهای با جمعیت بالای ۷۰ خانوار، پوشش داده شود.

ب- جامعه هدف غیرمستقیم: خانواده‌های تحت پوشش افراد منتخب (جامعه هدف مستقیم) به واسطه افزایش درآمد و ارتقای سطح رفاه خانواده و افراد منتفع از این توسعه بواسطه اشتغال غیرمستقیم

ماده ۵- دامنه مکانی

شهرستان با اولویت مناطق محروم بویژه روستاها

ماده ۶- دامنه زمانی

بازه زمانی اجرای برنامه حمایتی بنیاد برکت در هر منطقه هدف، حداکثر ۵ سال است. این حمایت، صرفاً ملای نبوده و پشتیبانیهای فنی و راهبری اقدامات در مسیر توسعه، بویژه، توسعه کسب و کار را دربرمیگیرد.

ماده ۷- ویژگیهای اعضای جامعه هدف منتخب

از میان جوامع هدف مختلف، جوامعی (روستاهایی) انتخاب می‌شود که اعضای آن، به صورت نسبی از ویژگیهای ذیل برخوردار باشند.

- جوانان و افرادی که توانایی آموزش و کار دارند.
- افرادی که توانایی انجام فعالیتهای درآمدزا را مطابق با ویژگیهای منطقه هدف دارند مانند دامپروری، کشاورزی، صنایع دستی و بوم گردی.
- افرادی که به صورت نسبی درآمدزایی داشته اما قادر به اخذ وام از نظام بانکی نیستند؛ این افراد قدرت بازپرداخت وام قرض‌لا حسنه را دارند.
- افرادی که توانایی کار و فعالیت دارند اما به دلایل مختلف نظیر محدودیتهای جسمی و یا اجتماعی، در گروه اقشار آسیب دیده و یا در معرض آسیب قرار گرفته‌اند.
- به طور کلی از آنجا که گروههای منتخب، نقش محرک توسعه را در سطح جامعه هدف، دارند باید اعضای آنها به گونه‌ای تحت عنوان گروه، گرد هم آیند که قادر به ایفای نقش محوله باشند.

فصل سوم- مراحل اصلی اجرا

ماده ۸- ایجاد زمینه لازم برای ورود شهرستان به چرخه توسعه از طریق طی هفت مرحله به ترتیب زیر انجام می‌شود.

(۱) استقرار نظام مدیریتی اجرای طرح و همراهسازی ذینفعان

(۲) شناخت و آماده سازی محیط و تشکیل گروههای توسعه

۳) ظرفیت‌سازی، توسعه توانمندیهای فردی، اجتماعی و فعالیتهای گروهی

۴) ظرفیت‌سازی و توسعه توانمندیهای اقتصادی اعضای گروهها (با محوریت کسب و کارهای خانگی،

کوچک)

۵) تسهیل فرایند تأمین ملای گروهها با هدف اشتغالزایی و بهبود وضعیت کسب و کار

۶) ایجاد و توسعه کسب و کارهای متوسط

۷) پایدارسازی و توسعه فعالیتها

ماده ۹- استقرار نظام مدیریتی اجرای طرح و همراه‌سازی ذینفعان (مرحله ۱)

۹-۱- ایجاد و تجهیز واحد مدیریت طرح آسمان در بنیاد برکت

۹-۲- انتخاب شهرستان مبتنی بر سیاستها، برنامه‌های بلاسری و نقاط قوت شهرستان (نقاط قوت احصاء شده

باید مبین اثبات اولیه موفقیت اجرای طرح آسمان در شهرستان منتخب باشد).

۹-۳- شناخت عمیق شهرستان بر اساس ابعاد مختلف نظیر ابعاد جغرافیایی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و

زیست محیطی (پیوست شماره ۱)

۹-۴- تدوین حوزه‌ها و راهبردهای توسعه کسب و کار متناسب با شناخت انجام پذیرفته طی بند (۳-۹) و در

ارتباط با سایر ظرفیتهای شهرستان و استان مربوط و همچنین سایر استانها (طراحی شبکه پایدار توسعه)

۹-۵- ارزیابی و انتخاب اولیه مناطق هدف (روستاها) بر اساس معیارها (پیوست شماره ۲)

۹-۶- هماهنگی با مسئولین استان، شهرستان و بخش به منظور تبیین موضوع و تعیین نوع مشارکت هر یک

از دستگاهها و عاملین مرتبط و جلب حمایت و مشارکت بین بخشی در شکلی رسمی و مؤثر. در این راستا

لازم است مدیریت طرح آسمان در بنیاد برکت، به صورت فعالانه به جلب حمایت مسئولین و دستگاهها در

سطوح ملی، استانی و شهرستان بپردازد و ضمن انعقاد تفاهم نامه، اجرای این مشارکت را با جدیت پیگیری

نماید.

۹-۷- تعیین نماینده بنیاد برکت در شهرستان به منظور اجرای مؤثر طرح آسمان و انجام هماهنگیها و وظایف

مربوط، در چارچوب ضوابط بنیاد

تبصره: الزاماً نیازی نیست برای هر شهرستان، یک نماینده، تعیین شود و در صورت امکان، اجرای طرح آسمان در چند شهرستان می‌تواند توسط یک نفر، نمایندگی شود. در این خصوص، متناسب با معیارهایی مانند پراکندگی شهرستانها، جمعیت و وسعت هر شهرستان، تنوع زیست محیطی هر شهرستان، ظرفیتهای و مزیت‌های هر شهرستان و همچنین، ارتباط شهرستانها با یکدیگر، برای یک و یا چند شهرستان، یک نماینده تعیین می‌شود.

۸-۹- تهیه شناسنامه برای هر یک از مناطق هدف (روستاها) توسط نماینده بنیاد برکت در شهرستان برای اجرای طرح آسمان (پیوست شماره ۳)

در این مرحله، مناطق هدف (روستاها)، انتخاب می‌شوند و اقدامات لازم برای تسهیل اجرای طرح انجام می‌پذیرد. علاوه بر آن با توجه به نقش و وظایف پیش‌بینی شده برای نماینده، هر اندازه فرم شناسنامه، دقیقتر تکمیل شود؛ نماینده با شناخت و آگاهی بیشتری به ایفای وظایف خود می‌پردازد.

۹-۹- انتخاب مشاور ذیصلاح برای اجرای عملیاتی طرح آسمان در نقاط و جوامع منتخب

۹-۱۰- تهیه برنامه اجرایی و برآورد اولیه اعتبار

ماده ۱۰- شناخت و آماده سازی محیط و تشکیل گروههای توسعه (مرحله ۲)

۱۰-۱- توصیف طرح در مناطق هدف (روستاها) توسط مشاور و شناسایی و انتخاب تسهیلگران (با اولویت انتخاب افراد واجد شرایط محلی) با نظارت نماینده بنیاد در شهرستان

۱۰-۲- آموزش تسهیلگران توسط مشاور و معرفی به بنیاد برای اخذ تأیید

مسئولیت عملکرد تسهیلگران با مشاور است و با توجه به وظایف پیش‌بینی شده برای تسهیلگران، مشاور موظف است در انتخاب تسهیلگران به توانمندی و دانش آنان در انجام فعالیتهای اجتماعی، برنامه ریزی، اقتصادی و... توجه نموده و افرادی با ویژگیهای تخصصی، متناسب با انتظارات اجرای طرح آسمان، انتخاب نماید. در این مرحله، بهره‌گیری از ابزارهایی مانند برگزاری آزمون و یا انجام مصاحبه، توصیه می‌شود.

۱۰-۳- تأیید تسهیلگران توسط مدیریت طرح آسمان در بنیاد برکت و تبیین وظایف آنان

۴-۱۰- برقراری ارتباط مستقیم با جامعه محلی و جلب همکاری و تهییج آنان در اجرای طرح آسمان توسط مشاور و تسهیلگر

۵-۱۰- برقراری ارتباط با مقامات محلی، بخشدار، دهیار، معتمدین محلی و سایر افراد علاقمند به توسعه منطقه هدف(روستا) و تشکیل یک گروه غیررسمی موقت به منظور تبیین طرح آسمان در سطح جامعه محلی و کسب شناخت عمیق نسبت به منطقه هدف(روستا)، توسط مشاور و تسهیلگر

۶-۱۰- تدوین سند توصیف محیط از طریق ارزیابی داراییهای سرمایه‌ای پنج گانه، توسط تسهیلگر و با همکاری افراد علاقه‌مند و مؤثر در منطقه هدف(روستا) در قالب گروه غیررسمی موضوع بند (۵-۱۰) (پیوست شماره ۴) و معرفی ظرفیت‌های توسعه کسب و کار هر روستا (پیوست شماره ۵) ظرف مدت حداکثر سه ماه از زمان انتخاب شهرستان، تعیین نماینده و مشاور. نماینده بنیاد مسئولیت تکمیل (در صورت نیاز) و تأیید اطلاعات این دو سند را برعهده دارد و پس از تکمیل باید آن اسناد جهت اخذ تأیید نهایی در اختیار مدیریت طرح آسمان در بنیاد برکت قرار دهد.

این دو سند، از یک طرف، مبنایی برای برنامه ریزی و جهت دهی به فعالیت‌های کسب و کاری گروه‌ها به شمار می‌آید و از طرف دیگر مبنایی برای تدوین راهبردها، برنامه ریزی و طراحی شبکه‌ها و خوشه‌های کسب و کاری می‌باشد.

بدیهی است در صورت وجود بیش از یک تسهیلگر، فعالیت تکمیل این اسناد، به صورت مشارکتی و با مدیریت مشاور، انجام می‌پذیرد.

۷-۱۰- شناسایی و تشکیل دو و یا سه گروه توسعه در هر منطقه هدف (روستا) متناسب با جمعیت جامعه هدف، با حداقل ۱۵ و حداکثر ۲۰ عضو در هر گروه، طبق ضوابط مربوط و تهیه شناسنامه گروه (پیوستهای شماره ۶ و ۷). این گروه‌ها محرک توسعه و عهده‌دار نقش پیشگامی در توسعه کسب و کارهای خانگی و کوچک و به تبع آن، ارتقای سطح معیشت جامعه هدف هستند. بنابراین در انتخاب اعضای هر گروه ضمن رعایت ماده ۷، توجه به میزان درک افراد داوطلب برای عضویت از نقشی که باید ایفا نمایند نیز الزامی است. در صورتیکه تعداد افراد داوطلب برای عضویت در گروه‌ها بیش از ظرفیت پیش‌بینی شده در حداکثر سه گروه

باشد؛ عضویت افرادی در اولویت قرار می‌گیرند که تبعات عملکرد آنان در حوزه کسب و کار، ایجاد اشتغال و همچنین در توسعه منطقه هدف (روستا)، بیشتر از سایرین باشد. تسهیلگر موظف به مدیریت فرایند تشکیل گروه بوده و باید مانع بروز شکاف اجتماعی و طبقاتی در سطح منطقه هدف (روستا) شود. لازم به توجه است که گروه غیررسمی تشکیل شده (موضوع بند ۱۰-۵) پس از تکمیل اسناد مربوط، ماهیت عملکردی خود را از دست می‌دهد و اعضای آن گروه می‌توانند بدون هیچگونه امتیازی در گروههای توسعه عضو شوند.

تبصره ۱: اعضای گروه همگی خانم یا آقا خواهند بود.

تبصره ۲: عضویت افراد یک خانواده در گروههای مختلف و یا یک گروه، بلامانع است و یک نفر نمی‌تواند در چند گروه، عضو شود.

تبصره ۳: در ماههای ابتدایی تشکیل گروه ممکن است موارد زیر پیش بیاید. بنابراین مشاور و تسهیلگر موظفند در شکل‌گیری و پایداری گروهها، همکاری و نیز فرایند شکل‌گیری و تکامل گروهها را پشتیبانی نمایند. نماینده بنیاد در این رابطه موظف به ایفای نقش هماهنگی و نظارتی است و در تشکیل و پایداریسازی گروهها توجه به صرف زمان مناسب لازمی است.

(۱) برخی از افرادی که اعلام عضویت کرده‌اند از گروه خارج شوند.

(۲) افراد جدیدی به عضویت گروه درآیند.

(۳) یادگیری اعضاء در رابطه با اینکه چه مباحثی را باید در گروه بیان نمایند و یا چگونه باید در تصمیم‌گیریها مشارکت کنند؛ به کندی انجام پذیرد.

(۴) اهمیت رسمیت دادن به جلسات، مستندسازی و پایبندی به تصمیمات را به مرور زمان درک نمایند.

۱۰-۸- هر گروه توسط رئیس و دبیر گروه که خود از اعضای گروه هستند؛ اداره می‌شود. یکی از اعضای گروه به عنوان رئیس گروه و یکی دیگر از اعضاء به عنوان دبیر با رأی اکثریت اعضای گروه، تعیین می‌شوند. مسئولیت مدیریت گروه، تشکیل جلسات و اجرای ضوابط برعهده رئیس و مسئولیت تهیه صورتجلسات، تکمیل فرمهای مربوط، حفظ و نگهداری اسناد، نگهداری و حسابداری وجوه نقد و نیز مدیریت گروه در غیاب رئیس، بر عهده

دبیر گروه است. تصمیم‌گیری در گروه به صورت مشارکتی انجام می‌پذیرد (پیوست‌های شماره ۸ و ۹). در این رابطه، تسهیلگر، وظیفه راهنمایی اعضای گروه برای چگونگی انتخاب رئیس و دبیر گروه و تبیین وظایف و آموزش رئیس و دبیر گروه را بر عهده دارد.

۹-۱۰- جلب همکاری مقامات اجرایی، تصمیم‌گیر و همچنین ذینفوذ (فرماندار، رؤسای ادارات ذیربط، امام جمعه و...) در سطح شهرستان و منطقه هدف، توسط نماینده بنیاد در شهرستان و تسهیل برقراری ارتباط مشاور با آنان

ماده ۱۱- ظرفیت‌سازی، توسعه توانمندیهای فردی، اجتماعی و فعالیتهای گروهی (مرحله ۳)

۱۱-۱- آموزش و ترویج فرهنگ فعالیت گروهی، نحوه همکاری به منظور تأمین منافع جمعی، نحوه تصمیم‌گیری مشارکتی، مسئولیت‌پذیری، تقویت همبستگی و انسجام گروهی، پس‌انداز کردن، شناخت نیازمندیهای اساسی و نظایر آن متناسب با سطح هر گروه

۱۱-۲- تنظیم و ارائه پیشنویس اولیه آیین‌نامه داخلی هر گروه توسط تسهیلگر و بررسی، تکمیل و تصویب نهایی آن توسط اعضاء در آیین‌نامه داخلی، مواردی مانند ضوابط عضویت در گروه، رفتار مطلوب در گروه، نحوه تصمیم‌گیری در گروه، بازه‌های زمانی و محل تشکیل جلسات گروه، مبلغ اولیه و مبالغ پس‌اندازی تحت عنوان حق عضویت، فرآیند بررسی درخواست و اعطای وام و... تعریف و مشخص می‌شوند. مشاور موظف است رویه‌ها و فرمهای مربوط را تهیه و در اختیار تسهیلگران و گروهها قرار دهد.

۱۱-۳- نیازسنجی و آموزش نیازهای مهارتی بنا به درخواست هر گروه توسعه و برای هر یک از اعضاء

۱۱-۴- آموزش مباحث عمومی ملای و حسابداری به اعضاء (در حد آگاهی و درک مناسبات ملای گروه)

۱۱-۵- آموزش نگارش و تدوین طرح‌های کسب و کار با تأکید بر کسب و کارهای خانگی، کوچک و در صورت

نیاز، متوسط

۱۱-۶- سنجش میزان آمادگی هر یک از اعضاء برای توسعه و یا ایجاد یک کسب و کار- ارزیابی سریع (پیوست

شماره ۱۰)

۱۱-۷- آموزش مباحث شناسایی بازار و فروش

۱۱-۸- آموزش مباحث متمرکز بر نقش کیفیت محصول و خدمات و همچنین اصول، استانداردها و نظامهای کنترل و تضمین کیفیت

ماده ۱۲- ظرفیت‌سازی و توسعه توانمندیهای اقتصادی گروهها (با محوریت کسب و کارهای خانگی، کوچک) (مرحله ۴):

۱۲-۱- تشکیل صندوقهای «پشتیبان کسب و کار» با مدیریت درونگروهی برای پشتیبانی و رفع نیازهای معطوف به کسب و کار و احتیاجات شخصی اعضاء مطابق با ضوابط تعیین شده در گروه

۱۲-۲- انجام امور حسابداری صندوق «پشتیبان کسب و کار» توسط دبیر گروه

دبیر گروه موظف است تحت نظارت رئیس گروه، نسبت به تکمیل اطلاعات صفحه شخصی هر عضو، مشتمل بر مبلغ عضویت اولیه، مبلغ پس انداز نوبه‌ای (حق عضویت)، وامهای دریافتی، مبالغ تسویه شده و... اقدام نماید (پیوست شماره ۲۱). رئیس و دبیر گروه باید افرادی با توانایی حسابداری و نگهداری حسابها باشند و در صورت نیاز باید امکان ارائه آموزشهای لازم به آنان، فراهم شود.

تبصره: هزینه آموزشهای مربوط به این بند، از طرف بنیاد برکت تأمین می‌شود.

۱۲-۳- سپرده‌گذاری کلیه وجوه واریزی در صندوق «پشتیبان کسب و کار»

در این رابطه باید در یکی از بانکها، حساب مربوط به صندوق با امضای توأمان رئیس و دبیر باز شود. سود سپرده به عنوان سرمایه صندوق، منظور می‌شود و همچنین، هر یک از مبالغ دریافتی حداکثر باید ظرف مدت دو هفته به حساب صندوق واریز شود.

تبصره: پیشنهاد می‌شود در سال ۱۳۹۶ در صورت تشکیل هر گروه، هر یک از اعضاء، حداقل ۵۰ هزار تومان

(۵۰۰ هزار ریال) به عنوان مبلغ عضویت اولیه (ورودی) و حق عضویتی برابر با حداقل ۲۰ هزار تومان (دویست

هزار ریال) به صورت ماهانه، در صندوق گروه پس انداز نمایند. بی‌تردید این مبلغ باید هر سلا، توسط گروه بازنگری و متناسب با شرایط اجتماعی و اقتصادی محیط افزایش یابد.

۱۲-۴- اعطای وام به اعضاء هر گروه با رعایت ضوابط مربوط و در سه نوع:

۱) وام متوسط برای ایجاد و توسعه کسب و کار جدید و یا احیای کسب و کارهای قدیمی

۲) وام خرد کسب و کاری برای رفع نیازهای جزئی متقاضی در حوزه کسب و کار مانند خرید یا تعمیر ماشین و ابزارالات، تکمیل خرید مواد اولیه

۳) وام کارگشایی برای رفع نیازهای اساسی متقاضی مانند تعمیر محل زندگی، درمانهای ضروری وام متوسط، موضوعاتی را با محوریت کسب و کار و ایجاد درآمد نظیر شروع یک کسب و کار، بهبود وضعیت کسب و کار و یا تأمین نیازهای اولیه برای راه اندازی یک کسب و کار هستند؛ در بر می‌گیرد. این موضوعات باید در قلاب یک طرح مشخص توسط هر یک از اعضاء به گروه ارائه شود. هر یک از طرحها در گروه بررسی و تکمیل می‌شوند و سپس، با قید اولویت در اختیار تسهیلگر قرار می‌گیرند. پس از تأیید هر طرح کسب و کار توسط تسهیلگر، با رعایت شرایط، وام متوسط اعطاء می‌شود. تسهیلگر موظف است در تدوین طرحها نیز به اعضاء گروه، کمک نماید.

کار (توسعه و یا ایجاد)، توجه به اولویت و توجیه‌پذیری هر طرح، وجود بازار و امکان فروش محصولات محلی و روستایی، ریسک پایین فعالیت، امکان بهره‌مندی از مهارتها، تجهیزات و سایر منابع مورد نیاز ضروری است. هر فرد موظف است در تدوین طرح کسب و کار پیشنهادی، ضمن توجه به مزیت‌های منطقه‌ای به توانمندیهای نسبی خود توجه نماید و نقش و آورده خویش را (نظیر مهارت، منابع ملای، دسترسی به بازار، دسترسی به مواد اولیه) مشخص نماید. ضوابط بررسی و تأیید طرحها با کمک تسهیلگر در آیین‌نامه هر گروه درج می‌شود. تبصره ۲: مقیاس کسب و کارها در رابطه با وامهای متوسط، کسب و کارهای خانگی و کوچک و در صورت لزوم، متوسط (با رعایت ضوابط ماده ۴۱) است.

تبصره ۳: تصمیم‌گیری در خصوص موضوع کسب و کار و مبلغ وام در جلسات گروه انجام می‌پذیرد و توافق اکثریت اعضاء ملاک است.

تبصره ۴: اعطای وام در شکلهای خرد کسب و کاری و یا کارگشایی نیز با رعایت ضوابط مندرج در آیین‌نامه گروه، نیاز فرد و توان وام‌گیرنده در بازپرداخت و منوط به موافقت اکثریت اعضاء گروه، بوده و تسهیلگر موظف است در خصوص این دو نوع وام، بویژه وامهای خرد کسب و کاری، مشاورت لازم را به گروه، ارائه نماید.

تأمین ملای این دو نوع وام از محل حساب گروه (صندوق پشتیبان کسب و کار گروه) بوده که طبق ضوابط تعریف و پرداخت می‌شود.

۱۲-۵- ارزیابی انسجام و عملکرد گروهها (مشمول بر موضوعاتی نظیر اندازه و ویژگی‌های گروه، ویژگیهای اعضای گروه، قواعد گروه و میزان رعایت آن، همکاری اعضا در پس انداز کردن (توسط مشاور با هدف حمایت از پایداری گروهها و افزایش سطح عملکرد هر یک و پشتیبانی ملای از آنها به ترتیب زیر: (پیوست شماره ۱۴)

• **درجه الف-** اگر ۱۲ تا ۱۴ عامل، خیلی خوب و حداقل دو مورد خوب

ارزیابی شوند؛ انسجام و عملکرد گروه با توجه به زمان سپری شده مناسب بوده و شرایط دریافت وام مطابق با ضوابط و یا دریافت مبلغ حمایتی از طرف بنیاد (موضوع بند ۱۲-۴)، وجود دارد.

• **درجه ب-** اگر ۸ تا ۱۲ عامل، خیلی خوب ارزیابی شوند؛ گروه باید سه

ماه دیگر به فعالیت خود ادامه دهد و مجدد ارزیابی شود. در این فاصله باید نسبت به رفع موضوعاتی که نامناسب هستند با اولویت اقدام شود.

• **درجه ج-** اگر کمتر از هشت عامل، خیلی خوب ارزیابی شوند؛ انسجام

گروه مناسب نبوده و شرایط دریافت حمایت از جانب بنیاد، وجود ندارد. در این شرایط آسیب شناسی وضعیت گروه توسط اعضای گروه و تسهیلگر و همکاری نماینده بنیاد در شهرستان برای اجرای طرح آسمان، لازمی است.

تبصره ۱: در صورتیکه گروهی تازه ایجاد شود باید حداقل سه ماه از زمان تشکیل آن بگذرد و سپس انسجام و عملکرد گروه، ارزیابی شود.

تبصره ۲: در صورت وجود گروههای منسجم و فعال در هر منطقه و پس از انجام ارزیابی انسجام و عملکرد گروهی، با توجه به ضوابط نتایج ارزیابی، می‌توان آن گروهها را مبنای فعالیت قرار داد. در این راستا فعال بودن گروهها و انطباق تعاملات اعضا با شرایط گروههای تعریف شده در این آیین‌نامه، اهمیت دارد. مشاور با نظارت نماینده بنیاد، مسئول شناسایی و تأیید هماهنگی گروهها با شرایط اجرای این آیین‌نامه است و در صورت

تأیید نهایی آن گروهها توسط مدیریت طرح آسمان در بنیاد، می‌توان آن گروهها را مبنای فعالیت قرار داده و آنان را وارد چرخه اجرای طرح آسمان نمود.

۱۲-۶- ضمانت هر وام توسط فرد و دو نفر دیگر از اعضای گروه

هر فرد وام گیرنده ضمن آنکه موظف است بازپرداخت وام دریافتی خود را تضمین نمایند باید توسط دو نفر از هم گروهیهای خود ضمانت شود و هر ضامن موظف به تضمین ۵۰ درصد مبلغ وام است. تضمین بازپرداخت وام از طریق چک و یا سفته و مطابق با توافق بنیاد با صندوق عامل، تعیین می‌شود.

۱۲-۷- امکان دریافت وام در هر مقطع زمانی برای حداکثر ۵۰ درصد اعضای گروه بدیهی است اعطای وام به نفرات بعدی منوط به تسویه حساب افراد وام گیرنده قبلی است.

۱۲-۸- محرومیت فرد وام گیرنده از دریافت وام مجدد در صورت عدم تسویه وام پیشین مطابق ضوابط اگر هر یک از اعضای وام گیرنده از عهده بازپرداخت اقساط بر نیاید و بازپرداخت از طریق ضامنین انجام پذیرد آن فرد، دو دوره از امکان دریافت وام مجدد، محروم و اگر صندوقی نتواند وامهای دریافتی را طبق ضوابط، تسویه نماید، اساساً آن صندوق و گروه از دامنه شمول حمایت بنیاد خارج و بنابراین از دریافت وام حمایتی - تشویقی، محروم می‌شود.

۱۲-۹- در صورتیکه هر صندوق، ۵۰ درصد وامهای دریافتی را با بانک عامل تسویه نماید، فرایند وام‌دهی مجدد برای آن صندوق، آغاز می‌شود و سایر اعضای گروه بر اساس ضوابط دریافت وام و حسب اولویت، از این امکان حمایتی - تشویقی، بهره‌مند می‌گردند.

ماده ۱۳- تسهیل فرایند مالی گروهها با هدف اشتغالزایی و بهبود کسب و کار (مرحله ۵):

۱۳-۱- حمایت از فعالیت پس انداز اعضای گروه و پشتیبانی از توان مالی صندوق هر گروه توسط بنیاد برکت بدین منظور، بنیاد برکت با هدف تشویق اعضاء به پس‌انداز و تقویت صندوق هر گروه به عنوان منبعی برای اعطای وامهای خرد، هر چهار ماه یک بار، مبلغی معادل با دو برابر میزان پس‌انداز شده توسط هر گروه (طی ۴ ماه مورد نظر) را کمک می‌نماید. این مبلغ با توجه به ضوابط مندرج در بند ۱۲-۵ ماده ۱۲ و بنا بر درخواست

رسمی تسهیلگر مبتنی بر نتیجه ارزیابی عملکرد و انسجام گروه، پیشنهاد نماینده بنیاد در شهرستان، تأیید مدیریت طرح آسمان در بنیاد و تصویب کمیته راهبری، پرداخت می شود و باید به گونه‌ای برنامه ریزی گردد تا حداکثر ۱۵ روز کاری پس از دریافت درخواست تسهیلگر توسط نماینده بنیاد در شهرستان، مبلغ مصوب به حساب صندوق گروه، واریز شود.

۱۳-۲- حمایت از فعالیتهای کسب و کاری اعضای گروهها توسط بنیاد برکت و در قالب اعطای وام قرض الحسنه از طریق انتخاب یک بانک عامل و با هدف تشویق اعضای گروه به سپرده‌گذاری و توسعه کسب و کار ۱۳-۳- تعیین سهمیه تجمیعی هر گروه برای اعطای وام توسط بنیاد برکت

در صورت تأیید انسجام گروه با توجه به مفاد بند ۱۲-۵ ماده ۱۲، نسبتی از مجموع سپرده‌ای که در صندوق «پشتیبان کسب و کار» هر گروه، پس‌انداز شده است به عنوان سهمیه تجمیعی هر گروه برای اعطای این نوع وام، تعیین می‌شود. این نسبت، توسط بنیاد برکت و متناسب با میزان پس‌انداز در صندوق «پشتیبان کسب و کار» گروه (آورده اعضای گروه و مبلغ حمایتی بنیاد)، پتانسیل‌های منطقه هدف، ماهیت طرح‌های کسب و کار ارائه شده و سایر معیارهایی که امکان اخذ تصمیم بهینه را فراهم آورد؛ مشخص می‌گردد. تعیین این عدد (نسبت) به پیشنهاد مدیریت طرح آسمان در بنیاد برکت و تأیید کمیته راهبری انجام می‌پذیرد.

۱۳-۴- تأمین منابع مالی برای اعطای وام به گروهها

بدین منظور، بنیاد برکت موظف است به یکی از انحاء با یک بانک عامل مشارکت نموده و مبلغ مورد نظر را در آن بانک، سپرده‌گذاری نماید. این سپرده‌گذاری با مشارکت بانک و به گونه‌ای انجام می‌پذیرد که حداقل ۵۰ درصد سهم تعیین شده برای هر صندوق توسط بانک تأمین شود. وام اعطایی به صندوق هر گروه که بنا بر پیشنهاد‌های کسب و کاری (مطابق با ضوابط) تعریف می‌گردد با کارمزد حداکثر ۴ درصد در نظر گرفته می‌شود.

تبصره: بنیاد برکت موظف است حداکثر ظرف مدت دو ماه از زمان تصویب این آیین‌نامه، با یکی از بانکها قرارداد مشارکت به منظور اعطای وام به صندوقهای «پشتیبان کسب و کار» را منعقد نماید؛ به نحویکه در

صورت آماده بودن گروهها برای دریافت وام، امکان پرداخت وام، حداکثر پس از دو ماه از انعقاد قرارداد، مهیا باشد.

۱۳-۵- اعلام اعتبار هر گروه برای دریافت وام و معرفی اعضای گروه به بانک عامل

بانک عامل، اعتباری معادل با سهمیه تجمیعی تعیین شده برای هر گروه، تعریف و این اعتبار از طریق مدیر اجرای طرح آسمان در بنیاد و نماینده بنیاد در شهرستان به هر یک از گروهها اعلام می‌شود. سپس هر گروه متناسب با میزان اعتبار تعیین شده و پس از بررسی و اولویت بندی طرح‌های کسب و کار اعضاء، افراد منتخب را با رعایت ضوابط، برای اخذ وام به بانک عامل معرفی می‌نماید.

۱۳-۶- اعطای وام به فرد و بازپرداخت اقساط به بانک توسط فرد وام گیرنده

بانک عامل، مبلغ تعیین شده از طرف گروه را در قالب وام قرض‌لااحسنه به فرد اعطا مینماید. بدین ترتیب فرد وام گیرنده باید به صورت مستقیم نسبت به پرداخت اقساط و تسویه وام خود اقدام و مبالغ را به حساب بانک عامل واریز نماید.

تبصره ۱: طرح‌های کسب و کار، معرفی اعضاء برای دریافت وام و مبلغ وام اعطایی به هر فرد، صرفاً توسط موافقت گروه و با مشاورت و تأیید تسهیلاتر انجام می‌پذیرد و بانک نقشی در تأیید و یا عدم تأیید طرحها و یا مبالغ وام، ندارد. مشاور موظف است تسهیلاتر را در بررسی و تأیید طرح‌های کسب و کار، پشتیبانی تخصصی نماید و تسهیلاتر و مشاور نسبت به فرایند طی شده، مسئولیت مستقیم دارند.

تبصره ۲: بانک عامل، موظف است تمامی عملیات مربوط نظیر زمان اعطای وام، دریافت بازپرداختها، دیرکردها و تسویه حساب را به نماینده بنیاد در شهرستان و همچنین، گروه اعلام نماید. لازم است در تفاهم می‌آن بانک عامل و بنیاد، رویه اطلاع رسانی و اطلاعات مورد نیاز، مشخص شود.

تبصره ۳: تعامل فرد وام گیرنده با بانک و تسویه حساب آن، هرگز مسئولیت پیگیری بازپرداخت و تسویه به موقع وام را از گروه سلب نمی‌نماید و گروه موظف به نظارت و پیگیری می‌باشد.

۱۳-۷- در نظر گرفتن سقف مبلغ وام اعطایی برای تمامی گروهها

سقف وام اعطایی به هر فرد، حداکثر ۲۰ میلیون تومان (۲۰۰ میلیون ریلا) است. سقف پیش‌بینی شده به صورت سالانه - در صورت ضرورت و نیز با توجه به ویژگیهای هر گروه، با پیشنهاد مدیریت طرح آسمان در بنیاد برکت و تأیید کمیته راهبری - تغییر می‌یابد. در این رابطه مدیر طرح در بنیاد برکت موظف است پیشنهاد خود را با توجه به ویژگیهای گروهها، نظر کارشناسی تسهیلاتگران و امکانات ملای بنیاد تنظیم نماید. بدیهی است تعداد وامها با رعایت سقف پیش‌بینی شده، به اندازه سهمیه اعتباری هر گروه است.

۱۳-۸- افزایش منابع صندوق «پشتیبان کسب و کار» گروه از طریق دریافت انواع کمکهای مالی

هر گروه می‌تواند در کنار پس‌اندازهای دریافتی از اعضاء در قلاب حق عضویتها، با هدف افزایش منابع صندوق خود از کمکهای بلاعوض و یا کمکهایی که به صورت قرض لاحسنه به گروه انجام می‌پذیرد استفاده نماید. این تأمین و حمایت، بدون حق رأی تأمین کننده انجام می‌پذیرد و مسئولیت بازپرداخت موارد حمایتی دریافت شده به صورت قرض لاحسنه بر عهده گروه (اعضای گروه به صورت جمعی) است.

بنابراین ورودیهای صندوق «پشتیبان کسب و کار» هر گروه عبارتند از: پس‌انداز اعضای گروه آورده اعضاء در قلاب عضویت اولیه و حق عضویت مستمر، سود سپرده، مبلغ حمایتی بنیاد (موضوع بند ۱۲-۴ ماده ۱۲ و بند ۱۳-۱ ماده ۱۳) و کمکهای دریافتی از طرف خیرین (بدون حق رأی).

۱۳-۹- تأمین نیازهای ملای اولیه و اعطای وامهای خرد (کسب و کاری) به اعضای هر گروه از طریق صندوق «پشتیبان کسب و کار»

حداکثر ۸۰ درصد مبلغ پس‌انداز شده توسط اعضاء در هر صندوق، با احتساب ۴ درصد کارمزد، می‌تواند صرف تأمین نیازهای ملای اولیه فردی اعضاء (وام کارگشایی) نظیر تعمیر محل سکونت، درمان بیماری و امثالهم و همچنین صرف انجام فعالیتهای کسب و کاری محدود (وام خرد کسب و کار) شود که این سهم، باید در آیین‌نامه داخلی گروه، ذکر شود. تعیین افراد برای دریافت وام داخلی (وام از صندوق پشتیبان کسب و کار گروه) بر اساس نیاز فرد، ماهیت کسب و کار و منوط به توافق جمعی اعضای گروه است. تضمین بازپرداخت و تعداد این نوع وامها مانند وامهای دریافتی برای ایجاد و یا توسعه کسب و کار (مفاد بندهای ۱۲-۶ و ۱۲-۷ ماده ۱۲) است.

وامهای اعطایی از صندوق (۸۰ درصد موجودی صندوق به عنوان مبلغ قابل اعطاء) باید با رعایت شروط زیر ارائه گردد.

- ۵۰ درصد مبلغ قابل اعطاء، به وامهای کارگشایی و ۵۰ درصد دیگر به وامهای خرد کسب و کاری تخصیص یابد.

- حداکثر مبلغ وام اعطایی، برابر با سه میلیون تومان (سی میلیون ریلا) و ۱۰ (ده) برابر سپرده فرد است.

۱۳-۱۰- تأمین هزینه‌های جاری هر گروه، از طریق صندوق «پشتیبان کسب و کار» گروه

هر گروه مجاز است، هزینه‌های جاری خود را محاسبه و حداکثر تا سقف مبلغ سود سپرده صندوق «پشتیبان کسب و کار» گروه، تأمین نمایند. اعضای گروه بر مصارف این مبلغ، نظارت دارند.

تبصره ۱: در توافقات اولیه و با هدف توسعه مشارکت اعضای گروه، تمامی اعضاء باید حداکثر مشارکت خود را در تأمین هزینه‌های جاری گروه و نیز صرفه جویی در هزینه‌ها اعمال نمایند.

تبصره ۲: هزینه‌های مذکور در این بند، ناظر بر هزینه‌های جمعی گروه و اداره آن مانند تهیه ملزومات یا ایاب و ذهاب برای انجام امور ملای گروه است و هزینه‌ای برای هیچیک از اعضای گروه صرف نمی‌شود.

ماده ۱۴- ایجاد و توسعه کسب و کارهای متوسط (مرحله ۶)

۱۴-۱- ایجاد شرکت تعاونی توسعه شهرستان، متشکل از اعضای گروههای توسعه (روستایی) به منظور انجام دو اقدام اصلی زیر:

الف- شناسایی و برنامه ریزی برای ایجاد واحدهای تولیدی و بازرگانی با مشارکت بنیاد برکت (اجرای آیین‌نامه فقرزدایی و توانافزایی برکت آفتاب) یا دیگران

ب- پشتیبانی از کسب و کارهای خرد و خانگی گروهها در قلاب فعالیتهایی مانند استانداردسازی فرآیند تولید و محصولات، ایجاد بازار، خرید محصولات به عنوان بخشی از تکمیل زنجیره تأمین واحدهای تولیدی، تسهیل فروش محصولات.

۱۴-۲- شناسایی فرصت‌های ممکن برای پایدار سازی کسب و کارهای خرد از طریق ایجاد شبکه و خوشه‌های مرتبط

ماده ۱۵- پایدارسازی و توسعه فعالیتها(مرحله ۷):

۱۵-۱- تشکیل کمیته رشد و توسعه شهرستان با عضویت رؤسای گروهها و سایر افراد فعال و علاقه‌مند، به منظور پایدار سازی و توسعه فعالیتها، مدیریت بهینه گروهها، ایجاد هماهنگی، شناسایی فرصت‌های جدید توسعه و انتقال تجربیات گروهها به یکدیگر توسط مشاور و نماینده بنیاد در شهرستان

۱۵-۲- مستندسازی فرایندهای انجام کار از ابتدای اجرای آیین نامه

۱۵-۳- بررسی عملکرد گروهها و برگزاری جشنواره گروههای توسعه و انتخاب گروههای برتر در سطوح شهرستان، استان و ملی توسط مدیریت طرح آسمان در بنیاد برکت و با مشارکت نماینده بنیاد در شهرستان برای اجرای طرح آسمان، تسهیلگران و تمامی فعالان این حوزه با هدف ایجاد رقابت سازنده می‌آن گروهها، تسهیم دانش و توسعه لاگوهای موفق

تبصره: فرایند و ضوابط برگزاری جشنواره و انتخاب گروههای برتر توسط کمیته تحقیق و توسعه ظرف مدت چهار ماه از زمان ابلاغ این آیین‌نامه، اعلام می‌شود.

۱۵-۴- نظارت مستمر بر اجرای آیین‌نامه و سنجش اثرات ناشی از اجرای آن

مدیریت طرح آسمان در بنیاد برکت موظف است ضمن نظارت مستمر بر اجرای این آیین‌نامه و ارائه گزارشهای مستمر و سه ماهه(هر سه ماه یکبار)، به صورت سالانه روند تغییرات هر شهرستان هدف را از بُعد نتایج توسعه‌ای ناظر بر مؤلفه‌های معیشت و نیز رفاه، اندازه‌گیری و گزارش آن را به کمیته تحقیق و توسعه بنیاد و همچنین، هیأت مدیره بنیاد گزارش نماید. در این راستا مدیریت طرح آسمان در بنیاد موظف است سازوکار مربوط به اجرای این بند را با توجه به نحوه اجرا و در انطباق با آیین‌نامه، مستقر نماید.

۱۵-۵- نظارت علای بر صحت اجرای آیین‌نامه توسط کمیته تحقیق و توسعه بنیاد

در این رابطه، کمیته تحقیق و توسعه، موظف است نماینده خود را به عنوان ناظر، معرفی نماید و بر اساس سازوکاری مشخص، اقدام به امر نظارت نماید.

فصل چهارم - ساختار اجرایی

ماده ۱۶ - ساختار اجرایی به منظور اجرای برنامه سرمایه‌گذاری مردمی و توسعه اشتغال نیروی انسانی در چارچوب این آیین‌نامه مشتمل بر ۵ رکن اصلی است که عبارتند از:

الف) کمیته راهبری

ب) مدیریت طرح آسمان در بنیاد برکت

ج) نماینده بنیاد در شهرستان برای اجرای طرح آسمان، مشاور و تسهیلات‌گران اجرای طرح در سطح شهرستان و مناطق و روستاهای تابعه

د) شرکت تعاونی توسعه

ه) گروه‌های توسعه محلی (روستایی)، صندوق‌های پشتیبان کسب و کار و کمیته رشد و توسعه اهم وظایف کمیته راهبری، مدیریت طرح آسمان در بنیاد برکت، نماینده بنیاد در شهرستان برای اجرای طرح آسمان، تسهیلات‌گران، شرکت تعاونی توسعه شهرستان، گروه‌های توسعه محلی (روستایی) و نیز بنیاد برکت به شرح زیر است.

ماده ۱۷ - اهم وظایف و ترکیب اعضای کمیته راهبری:

به منظور اجرای وظایف مذکور در بخش اهم وظایف مدیریت طرح آسمان در بنیاد برکت، تصویب رویه‌های اجرایی و راهبری اجرای طرح، کمیته‌ای به عضویت رئیس کمیته تحقیق و توسعه، معاون توسعه اشتغال اجتماع محور، مدیر اجرای طرح آسمان در بنیاد برکت و حداقل دو نفر متخصص به پیشنهاد مدیر عامل و همچنین ناظر معرفی شده از طرف کمیته تحقیق و توسعه بنیاد برکت (در اجرای بند ۱۵-۵) بدون حق رأی، تشکیل می‌شود. دبیر این کمیته، مدیر اجرای طرح آسمان در بنیاد برکت است.

ماده ۱۸ - اهم وظایف مدیریت طرح آسمان در بنیاد برکت:

معاون توسعه کارآفرینی اجتماع محور و مدیر پذیرش و راهبری طرح‌های آسمان که در این آیین‌نامه تحت عنوان ساختاری مدیریت طرح آسمان ذکر می‌شوند؛ افرادی هستند با تفکر سیستمی، آشنا به مباحث کسب و کار روستایی و مباحث کسب و کاری در مقیاس‌های متفاوت (خانگی، کوچک و متوسط)، توانا در تحلیل محیط

و شناسایی مزیت‌های منطقه‌ای و فرصت‌های کسب و کاری، آشنا به قوانین و مقررات ایجاد و توسعه کسب و کارها، آشنا به مباحث محاسبات ملای و روش‌های تأمین ملای، آشنا به مدل‌ها و روش‌های توسعه جامعه محور، توانمند در برنامه ریزی، استانداردهای طراحی و همچنین طراحی فرایندها و نظام‌های مرتبط با طرح، آشنا به روش‌ها و توانا در طراحی شبکه و خوشه‌های کسب و کاری، توانمند در سیاست‌گذاری و برنامه ریزی توسعه همه جانبه منطقه و نیز توسعه کسب و کار، آشنا به فنون مذاکره و توانمند در جلب حمایت و همکاری ذینفعان طرح (اعم از بخش‌های دولتی، خصوصی و نیز سمن‌ها)، توانمند در مدیریت نیروهای چند فرهنگی، توانمند در حل مسائل چند متغیره و چند بخشی، توانا در بکارگیری نظام‌های کنترلی مانند مدیریت بر مبنای هدف و کنترل پروژه و نظایر آن منطبق با وظایف پیش‌بینی شده.

- بررسی و پیشنهاد شهرستان و مناطق هدف (بویژه روستاهای) منتخب و اخذ تأیید کمیته راهبری بر اساس:

○ شناخت اولیه شهرستان و احصاء و معرفی نقاط قوت شهرستان متناسب با ویژگی‌های این آیین‌نامه به منظور تعیین شهرستان

○ شناخت شهرستان بر اساس ابعاد مختلف نظیر جغرافیایی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و زیست محیطی (پیوست شماره ۱)

○ ارزیابی اولیه و انتخاب مناطق (روستاهای) هدف (پیوست شماره ۲)؛ انتخاب مناطق (روستاهای) هدف به هیچ وجه نباید به صورت تصادفی باشد و توجه به ظرفیتها و مزیت‌های توسعه‌ای هر منطقه هدف (روستا) و همچنین قابلیت آن منطقه هدف (روستا) در پذیرش نقش راهبری و محرک توسعه بودن برای دهستان و در سطحی دیگر، برای شهرستان، اهمیت دارد.

- تهیه برنامه اجرایی طرح با تأیید کمیته راهبری

○ در این رابطه مدیریت طرح آسمان در بنیاد برکت موظف است برنامه زمانبندی و برآورد ملای اجرای این طرح را با توجه به شهرستانهای منتخب، تهیه و پس از اخذ تأیید کمیته راهبری به تصویب هیأت مدیره بنیاد برکت برساند.

● تدوین رویه‌ها، فرایندها و استانداردهای اجرایی و اخذ تأیید کمیته راهبری

● مذاکره با بانک عامل و انجام امور مربوط به مشارکت با بانک

● پیگیری مباحث ملای به منظور تأمین سهم تعیین شده در حساب مشترک با بانک عامل تعیین نماینده بنیاد در شهرستان بواسطه پیشنهاد مدیریت طرح آسمان در بنیاد و اخذ تأیید کمیته راهبری

● انتخاب مشاور/ مشاوران برای اجرای طرح در مناطق منتخب، عقد قرارداد و نظارت بر حسن اجرای قرارداد و مشاور در مقابل مدیریت اجرای طرح در بنیاد پاسخگو است.

● آموزش و توجیه نمایندگان بنیاد برکت در شهرستان به منظور اجرای دقیق آیین‌نامه، مستندسازی و ارائه گزارش

● جلب همکاری دس تگاههای اجرایی و سایر ذینفعان مؤثر در اجرای طرح آسمان و تلاش به منظور نقشپذیری آنان در فرایند اجرای طرح.

○ مدیریت طرح آسمان در بنیاد موظف است به صورت فعال با

مقامات دستگاههای اجرایی در تمامی سطوح بویژه سطوح ملی

و استانی مذاکره نموده و حمایت و همکاری آنان در اجرای بهینه

طرح، جلب نماید.

- انجام هماهنگی‌های بین بخشی برای اجرای بهینه طرح و تأمین نیازمندیهای نمایندگان مدیریت طرح آسمان در هر شهرستان
- مذاکره، تعیین نقش و جلب همکاری مدیران کل ستاد در اس تانها به منظور تسهیل فرایند اجرای طرح در هر شهرستان مبتنی بر توانمندیهای آن مدیران و همچنین منابع و امکانات در اختیار
- حسب مورد و متناسب با موضوع هر شهرستان، مدیر کل ستاد در استان مورد تمرکز، توسط مدیریت طرح آسمان در بنیاد و پس از اخذ تأیید رئیس کمیته، در جلسه کمیته راهبری دعوت می‌شود.

- راهنمایی و پشتیبانی دانشی از نمایندگان بنیاد در شهرستانها
- تهیه نقشه استراتژیک توسعه، طراحی خوش هما و ش بکهای کسب و کاری مبتنی بر مزیتها هر دهستان، شهرستان و جهت‌دهی به فعالیتها کسب و کاری گروههای توسعه با توجه به پیوست‌های شماره ۱، ۴ و ۵

- شناسایی بازارها، مذاکره و ایجاد زمینه برای پایدارسازی فعالیتها کسب و کاری گروههای توسعه
- انجام بازدیدهای میدانی به صورت نوب های از مرحله شناسایی و انتخاب شهرستان و روستاها و مناطق هدف تا مرحله شکلگیری و پایداری گروهها و همچنین فعالیتها و اقداماتی که توسط گروهها انجام می‌پذیرد.
- شناسایی گروههای فعال در هر منطقه هدف و تأیید انطباق ویژگیهای آن گروهها با شرایط مذکور در این آیین‌نامه (این فعالیت توسط مشاور نیز انجام می‌پذیرد).

- انجام نظارت راهبردی و بررسی اسناد توصیف محیط و ظرفیتهای توسعه کسب و کار شناسایی شده در هر منطقه هدف) روستا
- انتخاب گروههای توسعه برتر و اخذ تأیید کمیته راهبری
- نظارت عالی بر دوره‌های آموزشی برگزار شده در سطوح شهرستانها و مناطق هدف (روستاها) و ارائه گزارش به کمیته
برگزاری جشنواره گروههای توسعه برتر
- نظارت بر اعطای وام قرض‌لااحسنه به گروهها، چگونگی مصارف و نیز بازپرداخت وامها مستندسازی فرایند اجرای طرح به صورت جامع حفظ اسناد
- نظارت و ارزیابی اجرای طرح آسمان مبتنی بر مدل و روش مورد تأیید کمیته راهبری) که از طرف مدیریت طرح آسمان در بنیاد، پیشنهاد می‌شود(و ارائه گزارش به کمیته هر سه ماه)
- سنجش و ارائه گزارش میزان موفقیت اجرای طرح آسمان هر شش ماه یک بار به کمیته راهبری، کمیته تحقیق و توسعه و طرح آن در هیأت مدیره به صورت سالانه
- مدیر طرح موظف است پیش از طرح هر موضوعی در کمیته راهبری، تأیید معاون توسعه کارآفرینی اجتماع محور را اخذ و در سایر موارد با هماهنگی معاونت اقدام نماید.
- مدیریت طرح آسمان در بنیاد برکت(معاون توسعه کارآفرینی اجتماع محور و مدیر پذیرش و راهبری طرح‌های آسمان که در این آیین نامه مدیر اجرای طرح عنوان می‌شود)، مسئول حسن اجرای این آیین نامه در تمامی شهرستانها و نقاط منتخب هستند.

ماده ۱۹- اهم وظایف نماینده بنیاد برکت در شهرستان برای اجرای طرح آسمان:

نماینده بنیاد در شهرستان فردی است با ویژگیهای جامعنگری، آشنا به مباحث کسب و کارهای روستایی، توانمند در مذاکره و جلب حمایت و همکاری ذینفعان طرح (اعم از بخشهای دولتی، خصوصی و نیز سمنها)، توانمند در انجام فعالیتهای جامعه محور، توانمند و آشنا به مقوله شناسایی و تحلیل محیط، دارای روحیه همکاری و مشارکت، مورد اعتماد، توانمند در حل مساله، دارای دانش و مهارت مدیریت منابع و مدیریت بحران و نظایر آن در انطباق با وظایف پیش‌بینی شده

- اجرای آیین‌نامه، برنامه و رویه‌ها بر اساس استانداردهای ابلاغی از جانب مدیریت طرح آسمان در بنیاد برکت

- تهیه برنامه عملیاتی در سطح شهرستان و در چارچوب برنامه اجرایی
- گزارش نشست‌های متعدد با مقامات اجرایی و تصمیم‌گیری و جلب مشارکت و حمایت آنان در اجرای بهینه طرح و انجام هماهنگیهای اداری در سطح استان و شهرستان، تسهیل فرآیند اخذ مجوزها، مذاکره با مقامات در سطح استان و شهرستان، فراهم آوری امکان استفاده از ظرفیتهای و در صورت امکان توزیع و تخصیص منابع استانی در حمایت از اجرای طرح آسمان

○ نماینده بنیاد در شهرستان برای اجرای طرح آسمان با توجه به

نوع فعالیتهای و نیز مزیت‌های نسبی

احصاء شده، موظف به تعیین گلوگاهها و فعالیتهای مرتبط با دستگاههای اجرایی و نیز جلب همکاری آنان است. در این راستا و به منظور رسمیت بخشیدن به این همکاری، با هر دستگاه می‌توان تفاهمنامه همکاری منعقد نمود. علاوه بر آن جلب همکاری و حمایت مقامات استانی نظیر استاندار، فرماندار و بخشدار، اهمیت ویژه دارد و نماینده بنیاد در شهرستان باید زمینه همکاری مستمر را فراهم آورد و در این رابطه مدیریت طرح آسمان در بنیاد نیز موظف به همکاری و هدایت موضوع است.

- تهیه شناسنامه هر منطقه هدف
- تأیید اولیه تسهیلگران معرفی شده توسط مشاور
- نظارت بر فعالیتهای مشاور، بررسی و تأیید اسناد مربوط
- همکاری با مشاور در تسهیل اجرای طرح
- نظارت بر فرایند شکلگیری گروهها و نیز شناسایی گروههای فعال در سطح مناطق هدف (روستاها) و مناطق منتخب
- نظارت بر فرایند تدوین اسناد توصیف محیط و معرفی ظرفیتهای توسعه کسب و کار هر منطقه هدف (روستا) و تأیید اسناد تهیه گزارشهای تحلیلی از وضعیت محیطی هر منطقه
- شناسایی چالشها و نیازهای زیرساختی منطقه هدف و اعلام به مدیریت طرح آسمان در بنیاد تهیه گزارشهای دوره‌ای از پیشرفت طرح
- مستندسازی اجرای طرح از ابتدای فرایند در شهرستان
- در این رابطه باید اطلاعات مورد نیاز و روشهای جمع‌آوری و پلایش اطلاعات به مشاور آموزش داده شود و مستندسازی فرایند با مسئولیت نماینده بنیاد در شهرستان برای اجرای طرح آسمان و مشارکت مشاور انجام می‌پذیرد.
- شناسایی چالشها و موانع عملکردی شرکت تعاونی و پشتیبانی از آن در راستای رفع چالشها و موانع کسب اطلاعات و بهره‌گیری از ظرفیتهای و توانمندیهای مدیر کل ستاد در استان. در این راستا مدیر کل ستاد در استان موظف به همکاری همه جانبه با نماینده بنیاد در شهرستان و همچنین مدیریت طرح آسمان در بنیاد، به منظور اجرای بهینه طرح آسمان می‌باشد.

- انجام وظایف محوله از طرف مدیریت طرح آسمان در بنیاد در راستای اجرای مواد آیین نامه و تأمین الزامات در سطح شهرستان

ماده ۲۰- اهم وظایف مشاور برای اجرای طرح آسمان:

- انجام عملیات اجرایی در مناطق هدف (روستا)
- تدوین برنامه اجرایی و اخذ تأیید بنیاد
- توصیف طرح در جوامع هدف و تسهیل اجرای آن
- شناسایی چالشها و فرصتها و اقدام جهت رفع و یا بهره‌برداری از آنها با هدف اجرای بهینه طرح
- شناسایی گروههای فعال در هر منطقه هدف و تأیید انطباق ویژگیهای آن گروهها با شرایط مذکور در این آیین نامه (شناسایی گروههای بلاقوه)
- تدوین ضوابط، روشها و فرمهای مربوط به انتخاب تسهیلگر، ساماندهی و اداره گروهها و...
- شناسایی، تعیین و آموزش تسهیلگران متناسب با تعداد گروههای تشکیل شده (بر اساس ضوابطی که از طرف مشاور اعلام و به تأیید کمیته راهبری می‌رسد) و با اولویت افراد بومی توانمند
- مدیریت عملکرد تسهیلگران در اجرای طرح آسمان و در انطباق با اهداف و فرایندهای مورد توجه این آیین نامه برقراری ارتباط با مقامات محلی، بخشدار، دهیار، معتمدین محلی و سایر افراد علاقمند به توسعه منطقه هدف (روستا)
- مدیریت فعالیت تسهیلگران و پشتیبانی تخصصی از آنان (مسئولیت عملکرد تسهیلگران بر عهده مشاور است) فراهم آوری الزامات اجرای

طرح با هماهنگی نماینده بنیاد در شهرستان و انجام امور اداری و فعالیتهای بین بخشی ارزیابی عملکرد و انسجام گروهها

- جمع آوری و ارائه استانداردهای تولیدی (متناسب با نوع فعالیتها)، پیشنهاد استانداردهای جدید تولید به منظور توسعه فروش و افزایش سهم بازار و نظارت بر رعایت استانداردها

- شناسایی بازارهای بلاقوه و اقدام به منظور ایجاد ارتباط می آن گروههای توسعه و بازارها

- نظارت بر سازوکارهای اجرایی هر یک از ارکان طرح نظیر عملکرد گروهها، صندوقها و شرکت تعاونی

- مدیریت و تسهیل اجرای آموزش بر اساس اعلام نیاز تسهیلاتگران با عاملیت اجرایی آنان

- همکاری در تشکیل کمیته رشد و توسعه شهرستان و راهبری تشکیل و پایداری آن کمیته راهبری شکل گیری شرکت تعاونی توسعه شهرستان

- همکاری با شرکت تعاونی در شناخت بازار و بررسی به منظور توسعه بازارهای محلی و فرا محلی

- مستندسازی فرایندها

- ارائه گزارشهای نوبهای و مستمر

- رصد مسیر ارتقای توانمندی گروهها و توسعه منطقه هدف و ارائه گزارش و همچنین ارائه راهکارهای اصلاحی و پشتیبانی

- مشاور موظف است در چارچوب این آیین نامه و قرارداد منعقد، به انجام وظایف بپردازد و گزارش عملکرد خود را به صورت دورههای به مدیریت طرح آسمان در بنیاد برکت، ارائه نماید.

ماده ۲۱- اهم وظایف تسهیلگران:

- تبیین طرح آسمان در مناطق هدف (روستا) و جلب همکاری جامعه محلی و تهییج آنان به مشارکت در اجرای طرح
- تدوین سند توصیف و تحلیل محیط هر منطقه هدف مطابق با بند ۱۰-۶ ماده ۱۰
- برگزاری نشستهای متعدد با جامعه محلی، جلب اعتماد آنان
- جلب مشارکت افراد معتمد، توانمند و مؤثر جامعه محلی در قلاب تشکیل یک گروه غیر رسمی و موقت در سطح منطقه هدف و شناخت عمیق محیط
- راهبری تشکیل و حفظ انسجام گروههای توسعه محلی (روستایی)
- توصیف آیین نامه آسمان برای جامعه محلی و گروهها با هدف ایجاد درک مشترک از آیین نامه و اهداف آن
- کمک به گروهها به منظور تنظیم قواعد داخلی و تدوین آیین نامه گروه
- آموزش رئیس و دبیر گروه و کمک به آنان برای اداره بهتر گروه و انجام وظایف مورد انتظار
- ارزیابی عملکرد و انسجام گروهها
- نظارت بر عملکرد گروهها با رعایت حفظ استقلال گروهها
- شناسایی نیازهای آموزشی و اجرای برنامه های آموزشی با پشتیبانی نماینده بنیاد در شهرستان برای اجرای طرح آسمان و همکاری سازمانهای ذیربط
- کمک به تشکیل صندوقهای «پشتیبان کسب کار» و راهبری استقرار آنها

- کمک به گروهها به منظور افزایش میزان پس انداز و توان ملای صندوق
- کمک به گروههای توسعه محلی(روستایی) به منظور شناسایی توانمندیهای تولیدی و تدوین طرحهای کسب و کار
- تأیید طرحهای کسب و کار و یا موضوعاتی که برای دریافت وام توسط گروه تصویب می شود.
- کمک به منظور تشکیل و استقرار شرکت تعاونی توسعه شهرستان
- کمک به گروههای توسعه محلی(روستایی) به منظور مدیریت تعارضات گروهی
- همکاری با نماینده بنیاد برکت در شهرستان در مستندسازی فرایندهای انجام، تسهیل اجرای آسمان و نیز نظارت و پایش دستاوردهای توسعه ای
- آموزش مستندسازی به گروهها
- توانمندسازی گروهها در مدیریت و همچنین پایدار سازی آنها
- فراهم سازی زمینه استقلال گروهها و ایفای نقش محرک و توسعه فراگیر اجرای طرح متکی بر ظرفیتهای منطقه هدف(روستا)
- کمک به گروههای توسعه به منظور تشکیل کمیته رشد و توسعه شهرستان با همکاری نماینده بنیاد در شهرستان
- فعالیتهای تسهیلگر تحت نظر و با مدیریت مشاور انجام می پذیرد.

ماده ۲۲- اهم وظایف شرکت تعاونی توسعه شهرستان:

- تعیین استانداردهای محصولات تولیدی در سطح منطقه هدف(روستا)
- خرید محصولات تولیدی محلی(روستایی) در صورت انطباق با استانداردها و امکان فروش در بازارهای محلی و فرا محلی

- احداث و راه اندازی و مدیریت مجموعه‌های تولیدی و بازرگانی متناسب با مزیت نسبی شناسایی شده و بازارهای فعالیت
- نظارت بر رعایت استاندارد مواد اولیه (محصولات تولیدی گروههای توسعه به عنوان ورودی‌های مجموعه) و تضمین استاندارد بودن آن مواد (محصولات)
- برنامه ریزی و انجام امور برندسازی
- تکمیل زنجیره عرضه محصولات با تأکید بر منابع داخلی و ظرفیتهای محلی
- اعطای وام به گروهها به منظور توسعه فعالیتهای تولیدی در چارچوب پیشنهادهای توجیه‌دار گروهها
- اجرای فرایند بازاریابی و فروش با تأکید بر شناسایی بازار، فرصتهای فروش، بازاریابی و ترویج محصولات
- احداث حداقل دو کارخانه/ کارگاه به منظور ایجاد و توسعه کسب و کارهای متوسط با هدف پشتیبانی از فعالیتهای خانگی و کوچک و همچنین تکمیل زنجیره عرضه در سطح شهرستان، مانند تولید محصولات فراوری شده لبنی - دامی، میوه پایه، قلاهی و صنایع دستی، بوم‌گردی، فعالیتهای لاکترونیکی پایه (خدمات لاکترونیکی) و سایر فعالیتهای منطبق با مزیتهای شهرستان و استان و انجام عملیات تولید با مشارکت بنیاد برکت در قلاب آیین‌نامه فقرزدایی و توانافزایی برکت «آفتاب» و یا مشارکت با دیگران

ماده ۲۳- اهم وظایف گروههای توسعه محلی (روستایی):

- تقویت اعتماد و همکاری بین اعضای گروه تبادل تجربیات فردی و تخصصی میان اعضای گروه
- شناسایی توانمندیها و ظرفیتهای هر یک از اعضا و تقویت آن توانمندیها
- شناسایی مشکلات اعضا و کمک به یکدیگر برای رفع مشکلات
- کمک به یکدیگر برای شناسایی راههای ایجاد و افزایش درآمد
- ترغیب یکدیگر به تغییر وضعیت و حل مسائل فردی
- تدوین آیین نامه داخلی گروه
- شناسایی نیازهای آموزشی اعضا
- شناسایی چالش ها و مسائل منطقه هدف (روستا) و پیدا کردن راههای حل آن مسائل
- همکاری با سایر گروهها برای حل مسائل منطقه هدف (روستا)
- تشکیل و مدیریت صندوق «پشتیبان کسب و کار» در گروه
- کمک به اعضای گروه به منظور تدوین طرحهای کسب و کار متناسب با مزیتهای سرزمینی، توانمندیهای فردی و بازارهای فروش
- بررسی درخواستهای وام اعضا به صورت گروهی در چارچوب ضوابط و مبتنی بر محتوای طرحهای کسب و کار تهیه شده و اولویتبندی متقاضیان
- تعیین مبلغ وام اعطایی با رعایت سقف تعیین شده از طرف بنیاد و معرفی فرد به بانک نگهداری اسناد صندوق و نیز حسابهای اعضا
- تلاش به منظور افزایش و تنوعبخشی به منابع صندوق «پشتیبان کسب و کار» گروه و در نتیجه افزایش میزان اعتبار تخصیصی به گروه

- نظارت بر فرایند دریافت و بازپرداخت به موقع اقساط وامهای دریافتی توسط اعضا

تبصره: جلسات گروه باید به صورت منظم برگزار شوند و بهتر است هفتگی و یا حداقل هر دو هفته یکبار تشکیل گردند. این گروه یک گروه کاری است و ضامن شکل گیری سرمایه اجتماعی در محل به حساب می آید.

ماده ۲۴- اهم وظایف رئیس گروه و دبیر گروه:

۱-۲۴- اهم وظایف رئیس گروه

- تشکیل و اداره جلسات
- مدیریت صندوق «پشتیبان کسب و کار» گروه
- جلب مشارکت و اعتماد اعضای گروه
- تلاش در جهت پایدار سازی گروه
- تلاش در جهت حل مسائل و مشکلات می آن اعضا که بر عملکرد گروه تأثیر می گذارد
- نظارت بر کار دبیر گروه
- برنامه ریزی برای ارتقای اثربخشی گروه
- رأی گیری و مدیریت جلسات تصمیم گیری
- برنامه ریزی برای بهبود فعالیت صندوق و ارتباط با نهادها و سازمانهای محلی و شهرستانی
- مدیریت فرایند تعیین اولویت وام گیرندگان
- معرفی فرد منتخب برای دریافت وام به بانک عامل و امضای اسناد مربوط
- نظارت بر هزینه کرد وامهای دریافتی اعضا
- ارائه گزارش کار ماهانه و سالانه به تسهیلگر و نماینده بنیاد برای اجرای طرح آسمان در شهرستان

- مشارکت با تسهیلگر در ارزیابی و تحلیل محیط هدف (روستا)
- اعطای وام به اعضای گروه از محل منابع صندوق «پشتیبان کسب و کار»
گروه به منظور رفع نیازهای ملای اولیه
- اقدام به منظور جلب حمایت ملای خیرین و یا دستگاهها و سازمانها با هدف افزایش سرمایه صندوق «پشتیبان کسب و کار» گروه

۲۴-۲- اهم وظایف دبیر گروه

- ثبت صورت جلسات
- تشکیل پرونده برای اعضاء (صفحه شخصی برای هر عضو)
- برنامه ریزی و برگزاری جلسات
- پیگیری جلسات
- کمک به رئیس گروه در مدیریت صندوق
- ارائه گزارش مستمر از وضعیت ملای صندوق و میزان وام و مبالغ پرداختی به رئیس گروه
- شناسایی مشکلات گروه با هدف بهبود عملکرد
- همکاری با رئیس گروه در شناسایی مسائل محل و اعضاء
- همکاری با رئیس گروه در ارزیابی و تحلیل محیط هدف (روستا)
- پیگیری مسایل اداری مربوط به گروه
- انجام امور مربوط به تعیین مبلغ و فرایند اعطای وام داخلی به اعضاء
برای رفع نیازهای اولیه اعضاء و نظارت بر بازپرداخت و تسویه وامهای
اعطایی
- کمک به رئیس گروه به منظور افزایش سرمایه صندوق «پشتیبان کسب و کار» گروه

- اقدام به منظور افزایش سطح اعتماد اعضای گروه به یکدیگر و همکاری و همی‌آری اعضا

ماده ۲۵- اهم وظایف بنیاد برکت:

- ایجاد واحد مدیریت طرح آسمان در بنیاد برکت نمایندگی آن در شهرستان
- تنظیم ضوابط و عقد قرارداد برای اعطای وام به اعضای صندوقهای «پشتیبان کسب و کار» از طریق بانک عامل
(موضوع ذکر شده در ماده ۱۳)

- تأمین منابع اجرای آیین‌نامه اعم از منابع ملای، انسانی و اطلاعاتی
- سیاستگذاری و جهت دهی برای طراحی خوشه‌ها و شبکه‌های کسب و کاری با محوریت کسب و کارهای روستایی
- مشارکت با شرکت تعاونی توسعه شهرستان برای تعریف و ایجاد پروژه‌های تولیدی و بازرگانی، مطابق با مزیت‌های نسبی شناسایی شده (مطابق با آیین‌نامه فقرزدایی و توان‌افزایی برکت «آفتاب»)

ماده ۲۶- این آیین‌نامه در چهار فصل، ۲۶ ماده و ۲۰ تبصره تهیه و در دویست و هشتادمین جلسه

هیأت مدیره بنیاد برکت به تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۳۰ مصوب گردید.